

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 3. „Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga“**

Zagreb, 18. listopada 2006. godine

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

**POGLAVLJE 3 – PRAVO POSLOVNOG NASTANA I SLOBODA PRUŽANJA
USLUGA**

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 3. „Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga“ kakva je na snazi 1. lipnja 2006. godine te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja u EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra 2009. godinu ciljnom godinom svog pristupanja u EU.

Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

A) Uzajamno priznavanje profesionalnih kvalifikacija

Priznavanje stranih kvalifikacija uređeno je Zakonom o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 158/03). Priznavanje inozemnih školskih kvalifikacija o završenom osnovnom i srednjem obrazovanju, dijelovima tog obrazovanja i o oblicima stručne osposobljenosti i usavršavanja za određene poslove i zanimanja obavlja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Stručno i akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavlja Agencija za znanost i visoko obrazovanje, koja je osnovana 1. ožujka 2005. godine. U okviru Agencije postoji nacionalni ENIC/NARIC kao poseban odjel Agencije. Agencija se financira iz državnog proračuna i iz sredstava ostvarenih svojom djelatnošću. ENIC/NARIC ured ima 6 zaposlenika, a do kraja 2006. godine Agencija planira zaposliti još 10 novih zaposlenika.

Zakonom se uređuje priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija te razdoblja obrazovanja. Zakon, međutim, ne uređuje sva pitanja koja su uređena Direktivom 2005/36/EZ, a posebno ne čini jasnu razliku između akademskog priznavanja (priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije radi ostvarivanja prava na nastavak obrazovanja u Hrvatskoj) i stručnog priznavanja (priznavanja inozemne kvalifikacije kojim se omogućuje zapošljavanje u Hrvatskoj). U Hrvatskoj trenutno ne postoji cjeloviti zakonodavni okvir koji u svim aspektima prihvaća sustav međusobnog priznavanja kakav je predviđen Direktivom 2005/36/EZ i koji posebno uređuje opći sustav priznavanja kvalifikacija u svim reguliranim profesijama, sustav automatskog priznavanja za profesije nabrojane u aneksu IV Direktive 2005/36/EZ, te sustav općeg priznavanja za profesije kojima je minimum kvalifikacija za

obavljanje profesije harmoniziran temeljem Direktive 2005/36/EZ (doktori medicine, doktori stomatologije, primalje, medicinske sestre za opću njegu i dr.).

U reguliranim profesijama u kojima je na razini EU usvojen minimalni sadržaj obrazovanja i usavršavanja temeljem čega se primjenjuje sustav automatskog priznavanja kvalifikacija, Hrvatska je u najvećem broju sektora uskladila uvjete za stjecanje kvalifikacija u odnosu na profesije izričito uređene Direktivom 2005/36/EZ (npr. doktori medicine, doktori stomatologije, veterinari, arhitekti). Novi studijski programi za pojedine uređene profesije uvedeni su od školske godine 2005/06 temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04), tako da osiguravaju stjecanja znanja i vještina sukladno Direktivi 2005/36/EZ. Nastavak obrazovanja kroz pripravnički staž i stručne ispite osigurava stjecanje znanja i vještina sukladno Direktivi 2005/36/EZ.

Sustav obrazovanja medicinskih sestara sa srednjom stručnom spremom koja se stječe nakon završetka četverogodišnje srednje medicinske škole, a nastavlja pripravničkim stažem, nije u skladu s Direktivom 2005/36/EZ. U Hrvatskoj, u ovom je trenutku određen broj osoba zaposlenih kao medicinske sestre samo sa srednjoškolskim obrazovanjem. Mnoge od njih su tijekom svog radnog vijeka stekle brojna dodatna praktična i teorijska znanja i iskustva koja im omogućuju da rade vrlo odgovorne poslove pružanja medicinske njege. No, unatoč svojim teorijskim i praktičnim znanjima stečenim u praksi, osobe koje su do sada završile srednjoškolsko obrazovanje za medicinske sestre za opću njegu ne bi mogle u sustavu međunarodnog priznavanja kvalifikacija ostvariti priznavanje svojih kvalifikacija sukladno Direktivi 2005/36/EZ. To bi moglo značajno utjecati na konkurentnost i mobilnost hrvatskih medicinskih sestara na zajedničkom europskom tržištu.

Hrvatska ističe da u ovom trenutku u Hrvatskoj profesija „primalje“ nije uređena kao posebna profesija. Primalje se školuju samo na razini srednje škole, obavljaju pripravnički staž i polažu stručni ispit pri ministarstvu nadležnom za zdravstvo.

B) Poslovni nastan i pružanje usluga

a) Opći okvir

Poslovni nastan u Republici Hrvatskoj uređen je općenito Zakonom o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 52/00, 118/03), Zakonom o obrtu (NN 77/93, 90/96, 102/98, 64/01, 71/01, 49/03), Zakonom o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99), Zakonom o zadrugama (NN 36/95, 67/01, 12/02) te Zakonom o strancima (NN 109/03, 182/04). Pitanje poslovnog nastana za pojedine sektore dodatno je uređeno posebnim zakonima i drugim propisima.

Spomenuti opći propisi, izuzev Zakona o strancima, po ocjeni Hrvatske usklađeni su s pravnom stečevinom, obzirom da su pravila o osnivanju i radu trgovačkih društava i zadruga te pravila o otvaranju obrta jednaka za hrvatske i strane državljane. To u najvećem dijelu vrijedi i za ustanove, jer Zakon o ustanovama određuje da ustanovu može osnovati svaka pravna ili fizička osoba (dakle, i strane osobe). No, posebnim se propisom koji uređuje pojedine djelatnosti može odrediti da ustanovu za obavljanje tih djelatnosti ne mogu osnovati strani državljani, pa bi u tome smislu ti posebni propisi bili protivni pravnoj stečevini. Istodobno, javnu ustanovu (ona koja se osniva za obavljanje djelatnosti od općeg interesa koje su javne službe) u pravilu osnivaju država te jedinice lokalne i područne (regionalne)

samouprave, a mogu ju osnovati i druge fizičke i pravne osobe (kako hrvatske tako i strane) samo ako posebni propisi to izrijeком dopuštaju. Budući da je za pitanje osnivanja ustanova i javnih ustanova upravo Zakon o ustanovama temelj za moguću diskriminaciju državljana EU, i njega se ocjenjuje potrebnim mijenjati radi usklađivanja s pravnom stečevinom.

Hrvatska ocjenjuje da je u dosadašnjem postupku usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom glede općih pitanja postignuta visoka razina usklađenosti ovih propisa. Neke neusklađenosti, međutim, trenutno još postoje.

Neusklađenost s pravnom stečevinom postoji prije svega prema postojećem Zakonu o strancima, jer se stranci mogu samozaposliti u Hrvatskoj samo uz uvjet dobivanja poslovne dozvole. Poslovnu dozvolu izdaje Ministarstvo unutarnjih poslova u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Poslovna dozvola je istovremeno dozvola za rad i dozvola za privremeni boravak u Hrvatskoj.

Pružanje usluga kao privremeno prekogranično obavljanje gospodarskih djelatnosti u hrvatskom pravnom poretku nije posebno uređeno ni u općim propisima o obavljanju gospodarskih djelatnosti, kao ni u posebnim propisima o pojedinim reguliranim profesijama. Opći pravni okvir za prekogranično pružanje usluga na području Hrvatske od strane stranih pravnih i fizičkih osoba uređuje samo Zakon o strancima. U okviru odredbi o radnim i poslovnim dozvolama, Zakon o strancima ne uređuje sustavno uz koje pretpostavke strane osobe mogu u Hrvatskoj pružati usluge. Zakon o strancima nije usklađen s pravnom stečevinom, jer zahtijeva posjedovanje poslovne dozvole za osobu koja obavlja djelatnost u ime stranog poslodavca. Uz to, osoba koja prelazi granicu mora biti u radnom odnosu kod inozemnog pružatelja usluge. Nadalje, prekogranično pružanje usluga uz navedeno ograničenje posjedovanja poslovne dozvole, moguće je jedino, ako je primatelj usluga osoba koja u Hrvatskoj obavlja poslovnu djelatnost, što onemogućuje izravno pružanje usluga građanima.

Zakon o trgovačkim društvima također ne razlikuje izrijeком poslovni nastan od prekograničnog privremenog pružanja usluga. Taj Zakon zahtijeva da strano trgovačko društvo koje u Hrvatskoj želi obavljati djelatnost mora osnovati podružnicu. Iako jedno od mogućih tumačenja, pa i pretežita primjena u praksi ove odredbe, implicira da se zahtjev osnivanja podružnice odnosi samo na trajno (poslovni nastan), a ne i na privremeno obavljanje djelatnosti, Hrvatska je svjesna da to pitanje treba propisati izričito i na nedvosmislen način koji će značiti punu usklađenost s pravnom stečevinom.

Posebne odredbe o prekograničnom pružanju usluga ne sadrži ni većina posebnih propisa o pojedinim reguliranim profesijama. Samo sporadično pojedini propisi o reguliranim profesijama izričito uređuju uz koje uvjete strane osobe mogu prekogranično pružati usluge (npr. ovlaštene arhitekti i ovlaštene inženjeri geodezije) odnosno koje usluge strane osobe u okviru svoje djelatnosti mogu pružati na području Hrvatske (npr. odvjetničke usluge zastupanja pred izbranim sudovima). Uglavnom, pojedini propisi o reguliranim profesijama ograničavaju ili u potpunosti onemogućuju prekogranično privremeno pružanje usluga, propisivanjem da se određene djelatnosti moraju odvijati stvarno i stalno ili pak nerazlikovanjem pretpostavki za ostvarivanje poslovnog nastana od pretpostavki za prekogranično pružanje usluga.

b) Sektorski prikaz

b1) Zdravstveni sektor

Opći propis koji uređuje zdravstveni sektor odnosno djelatnost zdravstvenih radnika je Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 85/06). Pojedine zdravstvene djelatnosti uređuju Zakon o liječništvu (NN 121/03), Zakon o sestrinstvu (NN 121/03), Zakon o stomatološkoj djelatnosti (NN 121/03), Zakon o ljekarništvu (NN 121/03), Zakon o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti (NN 121/03), te na temelju njih donijeti podzakonski akti (statuti strukovnih komora, pravilnici, poslovnici i dr). Posebni zakoni o pojedinim zdravstvenim djelatnostima uređuju gotovo sve zdravstvene djelatnosti za koje se Direktivom 2005/36/EZ uređuje međusobno priznavanje kvalifikacija radi pružanja usluga i ostvarivanja poslovnog nastana. U Hrvatskoj ne postoji poseban propis koji bi uređivao zdravstvenu djelatnost primalja kao reguliranu profesiju te uvjete uz koje bi primalje mogle pružati zdravstvene usluge u smislu u kojem Direktiva 2005/36/EZ uređuje sadržaj zdravstvenih usluga primalja. Primalje mogu biti dobrovoljni članovi Hrvatske komore medicinskih sestara. Nemaju pravo na samostalno obavljanje djelatnosti već rade kao članovi zdravstvenih timova.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti je opći propis koji uređuje obavljanje svih oblika zdravstvene djelatnosti te uređuje opće pretpostavke za obavljanje pojedinih zdravstvenih djelatnosti. Posebnim zakonima uređuju se specifičnosti pojedine zdravstvene djelatnosti i detaljno razrađuju pretpostavke za samostalno obavljanje te djelatnosti, oblici u kojima se ta djelatnost može obavljati, te pretpostavke uz koje je to dopušteno. Ako posebnim zakonom nije određeno drugačije, Zakon o zdravstvenoj zaštiti primjenjuje se i na djelatnost doktora medicine, medicinskih sestara, doktora stomatologije, ljekarnika i dr. čija je djelatnost uređena posebnim zakonima.

Zdravstvena djelatnost od interesa je za Hrvatsku i obavlja se kao javna služba. Zdravstvena djelatnost se obavlja u zdravstvenim ustanovama osnovanim prema Zakonu o ustanovama, trgovačkim društvima osnovanim prema Zakonu o trgovačkim društvima i u privatnoj praksi. Pojedini posebni zakoni o određenim zdravstvenim djelatnostima sadrže posebne odredbe o oblicima organiziranja privatne prakse propisujući izričito oblike pravnih osoba u kojima je odnosnu djelatnost dopušteno obavljati, područnu zastupljenost pojedinih oblika privatne prakse i dr. Tako npr. Zakon o ljekarništvu određuje da se ljekarnička djelatnost može obavljati samo u ljekarnama koje se osnivaju samo za određeno područje sukladno uvjetima određenim posebnim pravilnikom ministra nadležnog za zdravstvo.

Zdravstveni djelatnici mogu zdravstvenu djelatnost obavljati kao zaposlene osobe u radnom odnosu ili/i kao samostalno zaposlene osobe u privatnoj praksi ako imaju odgovarajuće obrazovanje zdravstvenog usmjerenja, obavljen pripravnički staž, položen stručni ispit pred stručnom komisijom ministarstva nadležnog za zdravstvo i odobrenje za samostalni rad (licenca) koju izdaje nadležna komora nakon dobivenog uvjerenja zdravstvenog radnika o položenom stručnom ispitu. Davanje, obnavljanje i oduzimanje odobrenja za samostalni rad (licenca) provodi se sukladno posebnim zakonima o pojedinim zdravstvenim djelatnostima. Pravo na samostalno obavljanje zdravstvene djelatnosti, neovisno o tome obavlja li ga osoba kao zaposlena ili samostalno zaposlena osoba je vezano za obavezno članstvo u strukovnoj komori koja izdaje licencu.

Hrvatska ocjenjuje da zakoni i podzakonski propisi s područja zdravstvene zaštite ne pružaju odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga u okviru svih sektora zdravstvene djelatnosti. Samostalno obavljanje zdravstvenih djelatnosti u privatnoj praksi, kao i povremeno pružanje usluga u zdravstvu uvjetovano je u svim propisima o pojedinim zdravstvenim djelatnostima ispunjavanjem pretpostavki koje Zakon o strancima zahtijeva za rad stranih osoba na području Hrvatske. Za samostalno obavljanje zdravstvene djelatnosti za strane osobe zahtijeva se poslovna dozvola koja se izdaje sukladno Zakonu o strancima i to neovisno o tome da li strana osoba osniva u Hrvatskoj poslovni nastan ili namjerava samo povremeno pružati usluge. Razlike u tretmanu domaćih i stranih državljana postoje i u pogledu drugih pretpostavki za samostalno obavljanje zdravstvene djelatnosti u privatnoj praksi. Za strane se osobe, uz opće pretpostavke koje se za domaće državljanke zahtijevaju za samostalno obavljanje zdravstvene djelatnosti u privatnoj praksi, kao poseban uvjet u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti određuje uvjet znanja hrvatskog jezika. Taj se zahtjev za obavljanje privatne prakse, uz izvjesne iznimke, ponavlja i u svim posebnim zakonima o pojedinoj zdravstvenoj djelatnosti. Tako npr. Zakon o liječništvu također određuje da je jedan od općih uvjeta za samostalno obavljanje liječničke djelatnosti znanje hrvatskog jezika, ali predviđa iznimku za obavljanje povremenih dijagnostičkih i terapijskih zahvata u kojima verbalna komunikacija s bolesnikom nije potrebna ili je moguća uz posrednika.

Postoje i određena ograničenja u pogledu stjecanja stručnih kvalifikacija (specijalizacije, stručni ispiti), kao i u pogledu pretpostavki ostvarivanja prava i oblika poslovnog nastana. Postupci koje uređuju Zakon o zdravstvenoj zaštiti i pojedini posebni zakoni o posebno uređenim zdravstvenim profesijama detaljno uređuju pretpostavke koje se moraju ispuniti za otvaranje privatne prakse. Postupak otvaranja privatne prakse složen je i provodi se u nekoliko faza, a započinjanje privatne prakse uvjetovano je donošenjem brojnih odluka (rješenja, mišljenja i dr.) od strane različitih upravnih tijela i strukovnih komora.

b2) Veterinarska djelatnost

Veterinarska djelatnosti uređena je Zakonom o veterinarstvu (NN 70/97, 105/01, 172/03), Statutom Hrvatske veterinarske komore i drugim podzakonskim aktima donesenima na temelju citiranih propisa. Veterinarska djelatnost može se obavljati samo uz odobrenje za rad (licencu), koju daje Hrvatska veterinarska komora na vrijeme od pet godina. Pretpostavka za dobivanje licence je članstvo u Hrvatskoj veterinarskoj komori. Veterinarski djelatnici veterinarsku djelatnost obavljaju kao zaposlene osobe u veterinarskim organizacijama organiziranim kao trgovačka društva prema Zakonu o trgovačkim društvima ili kao samostalno zaposlene osobe u veterinarskim ambulantama privatne prakse na koje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o obrtu.

Hrvatska ocjenjuje da Zakon o veterinarstvu i temeljem njega donijeti podzakonski propisi ne pružaju odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga u okviru veterinarske djelatnosti. Uvjeti za dobivanje licence za samostalan rad su, između ostaloga, hrvatsko državljanstvo te vladanje hrvatskim jezikom, pri čemu za strane osobe nije predviđena nikakva izričita iznimka. Za obavljanje privatne prakse se, između ostaloga, zahtijeva i hrvatsko državljanstvo. Zakon o veterinarstvu ne sadrži posebne odredbe o tome uz koje pretpostavke bi strani veterinari mogli u Hrvatskoj ostvarivati poslovni nastan ili pružati usluge. Ne postoje čak ni odredbe koje bi određivale da je stranim veterinarima dopušteno obavljanje privatne prakse uz pretpostavke određene Zakonom o strancima. Nadalje, Zakon o veterinarstvu sadrži i vrlo složene odredbe o

postupku dobivanja suglasnosti za otvaranje privatne prakse u koji su uključena tijela nadležnog ministarstva kao i strukovna komora, a obavljanje privatne prakse ograničeno je samo na jednu veterinarsku ambulantu.

b3) Arhitektonska djelatnost, djelatnost inženjera u graditeljstvu i djelatnost državne izmjere i katastra nekretnina

Arhitektonska djelatnost, kao i sve djelatnosti u graditeljstvu (projektiranja, stručnog nadzora gradnje, revizije projekata te građenja ili izvođenja pojedinih radova na građevini), uređene su Zakonom o gradnji (NN 175/03, 100/04), Zakonom o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu (NN 47/98), Statutom Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu (NN 40/99, 112/99, 85/05), Pravilnikom o stručnom ispitu te upotpunjavanju i usavršavanju znanja osoba koje obavljaju poslove graditeljstva (NN 82/05) i drugim podzakonskim aktima donesenima temeljem citiranih zakona.

Djelatnost inženjera geodezije u pogledu državne izmjere i katastra nekretnina uređena je Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 128/99), Zakonom o Hrvatskom komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, Statutom Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu i podzakonskim aktima donesenima temeljem citiranih zakona.

Osnovno je pravilo da ovlaštene arhitekt odnosno ovlaštene inženjer stječe pravo na samostalno obavljanje poslova kao odgovorna osoba (poslovi projektiranja i stručnog nadzora gradnje i revizije projekata) upisom u Imenik ovlaštenih inženjera Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu. Ovlaštene inženjer geodezije stječe pravo na samostalno obavljanje poslova upisom u Imenik ovlaštenih inženjera geodezije Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu, a za započinjanje djelatnosti potrebna je suglasnost Državne geodetske uprave. U Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu ima pet strukovnih razreda: Razred arhitekata, Razred inženjera građevinarstva, Razred inženjera geodezije, Razred inženjera strojarstva i Razred inženjera elektrotehnike. Za upis u odgovarajući imenik Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu zahtijeva se, između ostalog, hrvatsko državljanstvo, diploma odgovarajućeg tehničkog fakulteta u Hrvatskoj, najmanje tri godine radnog iskustava pod nadzorom ovlaštenog inženjera te položen stručni ispit. Oblici u kojima samostalno zaposlene osobe kao ovlaštene arhitekti odnosno inženjeri mogu obavljati svoju djelatnost izričito su uređeni zakonom.

U skladu s Pravilnikom o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za započinjanje obavljanja djelatnosti građenja (NN 89/06) od 7. kolovoza 2006. godine, graditi ili izvoditi pojedine radove može samo pravna ili fizička osoba koja ima suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Ovim pravilnikom su, radi zaštite primatelja usluga i kvalitete obavljanja djelatnosti, propisani uvjeti za izvođače (broj i stručna osposobljenost radnika te tehnička opremljenost) koji obavljaju djelatnost građenja građevina odnosno izvođenja pojedinih radova. Imajući u vidu usklađivanje zakonodavstva, ujedno je propisano da izvođač koji ima sjedište izvan Hrvatske, a na području države članice EU može obavljati djelatnost građenja građevina odnosno izvođenja pojedinih radova, ako ispunjava odgovarajuće uvjete u skladu s propisima države u kojoj ima sjedište, tj. da ne mora dodatno ispunjavati uvjete propisane u Hrvatskoj. Ta će se odredba primjenjivati na izvođače sa sjedištem u državama članicama EU od dana pristupanja Hrvatske u EU.

Hrvatska ocjenjuje da Zakon o gradnji i Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina u dijelu u kojem uređuju pretpostavke za samostalno obavljanje djelatnosti arhitekata i inženjera u graditeljstvu odnosno geodetske djelatnosti, te Zakon o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu i na temelju njih donijeti podzakonski akti ne pružaju odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga. Upis u Komoru stranih arhitekata odnosno inženjera koji ne ispunjava uvjete koji se zahtijevaju za domaće državljane moguć je samo iznimno, ako je stranac član Komore arhitekata ili inženjera države čiji je državljanin i to uz uvjet uzajamnosti. U pogledu pružanja usluga od strane stranih arhitekata odnosno inženjera geodezije, zakoni sadrže ograničavajuće odredbe. Strani arhitekti i inženjeri odnosno inženjeri geodezije kao članovi strane strukovne komore mogu povremeno obavljati samo određene poslove na području Hrvatske, ali samo uz odobrenje nadležne hrvatske strukovne komore, pri čemu se u nekim slučajevima zahtijeva i uzajamnost. Nadalje, navedeni zakoni izričito propisuju da ovlaštene arhitekti odnosno ovlaštene inženjeri geodezije poslove obavljaju stvarno i stalno (dakle u obliku poslovnog nastana), pri čemu se ne uređuje posebno pružanje usluga u okviru odnosnih djelatnosti. Uz to se za neke oblike poslovnog nastana (npr. projektantsko društvo), uz pretpostavke koje se inače zahtijevaju za započinjanje samostalne djelatnosti, zahtijeva i posebna suglasnost strukovne komore što je pretpostavka za upis u sudski registar. Izričito je propisano da ovlaštene arhitekt odnosno inženjer u graditeljstvu može imati samo jedan ured.

b4) Odvjetništvo

Odvjetništvo je uređeno Zakonom o odvjetništvu (NN 9/94), Statutom odvjetničke komore (NN 25/95, 92/99, 8/05) i podzakonskim aktima donesenima na temelju navedenih propisa. Pravo na obavljanje odvjetništva stječe se upisom u imenik odvjetnika koji vodi Hrvatska odvjetnička komora, a nakon dane svečane prisege. O upisu u imenik odvjetnika odlučuje Izvršni odbor Komore. Odvjetnici samostalno obavljaju odvjetničku djelatnost u odvjetničkim uredima, zajedničkim odvjetničkim uredima i odvjetničkim društvima organiziranim kao javno trgovačko društvo.

Hrvatska ocjenjuje da Zakon o odvjetništvu i na temelju njega donijeti podzakonski akti ne pružaju odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga. Između ostalog, kao uvjet za upis u imenik odvjetnika predviđeni su hrvatsko državljanstvo, aktivno vladanje hrvatskim jezikom i pravosudni ispit položen u Hrvatskoj. Od navedenih pravila Zakon ne predviđa nikakve iznimke tako da strani odvjetnik ne može biti upisan u Imenik odvjetnika niti u obliku poslovnog nastana obavljati u Hrvatskoj odvjetničku djelatnost. U pogledu pružanja usluga stranih odvjetnika, Zakon o odvjetništvu također sadrži restriktivnu odredbu kojom je određeno da odvjetnici upisani u odvjetničke komore drugih država mogu samo zastupati stranke u postupcima pred izbranim (arbitražnim) sudovima u pravnim stvarima s međunarodnim elementom. Strani odvjetnici mogu u Hrvatskoj pružati konzultantske usluge u vezi sa stranim i međunarodnim pravom, kao i u vezi s domaćim pravom pružatelja usluga, na što se Hrvatska obvezala kao stranka GATS-a. Mogućnost pružanja odvjetničkih usluga na području Hrvatske ograničena je i izričitim pravilima po kojima se odvjetnička djelatnost obavlja trajno i stalno (dakle u obliku poslovnog nastana). Slijedom toga, odvjetniku prestaje pravo na obavljanje odvjetništva ako više od šest mjeseci bez opravdanog razloga ne obavlja odvjetništvo. Što se, pak, tiče određenih oblika u kojima je moguće ostvarivati poslovni nastan, Zakon o odvjetništvu započinjanje djelatnosti u pojedinim organizacijskim oblicima (osnivanje odvjetničkih društava) uvjetuje prethodnom suglasnošću Hrvatske odvjetničke komore, što je i uvjet za registraciju u sudski registar.

b5) Trgovinsko zastupništvo

Djelatnost trgovačkih zastupnika uređena je Zakonom o obveznim odnosima (NN 35/05) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2006. godine. Radi se o posebnom ugovornom odnosu, za čije obavljanje nisu propisane nikakve posebne kvalifikacije. Odredbe Zakona o obveznim odnosima o trgovačkim zastupnicima u dijelu "Ugovor o trgovinskom zastupanju" u cijelosti su usklađene s pravnom stečevinom.

b6) Prijevoz otrovnih tvari

Uvjete uz koje pravne i fizičke osobe mogu obavljati djelatnost prijevoza otrovnih tvari uređuju Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93, 151/03), Zakon o kemikalijama (NN 150/05), te pravilnici donijeti na temelju navedenih Zakona. Strane osobe mogu se baviti ovom djelatnošću samo ako osnuju trgovačko društvo i zaposle u njemu hrvatske državljanke propisanih kvalifikacija.

Hrvatska ocjenjuje da pozitivni propisi koji uređuju prijevoz otrovnih tvari ne udovoljavaju u cijelosti zahtjevima Direktiva koje uređuju pretpostavke za obavljanje djelatnosti prekograničnog prijevoza otrovnih tvari.

b7) Obrtnička djelatnost

Obrtnička djelatnost uređena je Zakonom o obrtu, Statutom Hrvatske obrtničke komore (NN 116/02) i drugim podzakonskim propisima donesenim na temelju Zakona. Za obavljanje obrta zahtijeva se obrtnica, dok se za povlaštene obrte zahtijeva obrtnica i povlastica. Obrt se upisuje u obrtni registar koji vodi nadležni županijski ured, odnosno ured Grada Zagreba. Obrtnik može obavljati samo one obrte koji su obuhvaćeni obrtnicom, a u slučaju povlaštenih obrta samo one za koje je dobio povlasticu. Strane osobe mogu obavljati obrtničku djelatnost po istim uvjetima kao i domaće osobe uz pretpostavke određene Zakonom o strancima.

Hrvatska ocjenjuje da Zakon o obrtu i na temelju njega donijeti propisi ne sadrže odredbe koje bi predstavljale smetnju slobodi poslovnog nastana i prekograničnom pružanju usluga, osim u dijelu u kojem se ostvarivanje obrtničke djelatnosti od strane stranih osoba vezuje za ostvarivanje pretpostavki iz Zakona o strancima.

b8) Djelatnosti u turizmu i ugostiteljstvu

Pravna građa koja u zakonodavnom sustavu Hrvatske regulira uslužne djelatnosti u turizmu sastoji se od dva osnovna propisa: Zakona o turističkoj djelatnosti (NN 8/96, 19/96, 76/98 i 76/99) te Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 48/95, 20/97, 46/97 – pročišćeni tekst, 68/98, 45/99, 76/99, 92/01, 117/01, 4/02, 49/03 – pročišćeni tekst, 117/03).

Postojeći Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti propisuje uvjete za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, odnosno pružanje ugostiteljskih usluga i to: obavljanje ugostiteljske djelatnosti (kao profesionalne djelatnosti ugostitelja) te pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu građana. Predmetni Zakon ne sadrži diskriminirajuće odredbe za inozemne pravne i fizičke

osobe što se tiče obavljanja djelatnosti, ali za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu građana i seljačkom domaćinstvu uvjet je hrvatsko državljanstvo.

Zakon o turističkoj djelatnosti propisuje uvjete za pružanje određenih turističkih usluga, poput pružanja usluga putničke agencije, djelatnosti voditelja poslovnice, pružanja usluga turističkog vodiča, turističkog pratitelja, turističkog animatora, turističkog zastupnika, pružanja turističkih usluga u nautičkom turizmu te ostalih turističkih usluga. Važeći Zakon o turističkoj djelatnosti nije u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom EU. Iako Zakon ne sadrži diskriminirajuće odredbe za inozemne pravne i fizičke osobe što se tiče obavljanja djelatnosti, neusklađenost Zakona s pravnom stečevinom odnosi se na preostale zapreke glede slobode pružanja prekograničnih usluga i to u dijelu koji se tiče pružanja usluga fizičkih osoba (građana), jer je Zakonom propisano da neke od turističkih usluga mogu pružati isključivo hrvatski državljani. Usluge u turizmu imaju za Hrvatsku osobito značenje u priobalnom području, u kojem se može očekivati naročit interes stranih osoba za pružanje usluga.

c) Poštanske usluge

Poštanski sektor u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o pošti (NN 172/03, 15/04, 92/05) i podzakonskim propisima donesenim temeljem Zakona o pošti (Pravilnik o poštanskom sustavu javnog operatora, Pravilnik o općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga, Pravilnik o mjerilima i kriterijima, te postupku za ostvarivanje prava na podmirenje troškova javnog operatora iz sredstava državnog proračuna, Pravilnik o sadržaju i obliku značke i iskaznice poštanskog inspektora, te načinu vođenja očevidnika o obavljenom inspekcijskom nadzoru, Pravilnik o visini naknade i načinu plaćanja naknade za dozvolu za obavljanje univerzalnih usluga, Odluka o visini i načinu korištenja naknade, koju plaćaju davatelji poštanskih usluga iz prihoda ostvarenog u prethodnoj godini).

Upravni i drugi stručni poslovi za područje pošte, poštanskog prometa i pružanje poštanskih usluga u nadležnosti su Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka.

Radi obavljanja regulatornih poslova vezanih uz obavljanje poštanskih i kurirskih usluga, Zakonom o pošti osnovano je Vijeće za poštanske usluge, koje je samostalan i neovisan regulator s javnim ovlastima. Vijeće donosi rješenja na temelju javne ovlasti u slučaju izdavanja dozvola za obavljanje poštanskih usluga, donošenja rješenja o prestanku valjanosti dozvole, utvrđivanja iznosa sredstava za podmirenje troškova javnog operatora iz državnog proračuna, određivanja načina razdvajanja poslovnih aktivnosti javnog operatora u pogledu njihova obračuna, rješavanja sporova u vezi s davanjem pristupa javnoj poštanskoj mreži i određivanja cijene rezerviranih poštanskih usluga, te obavlja druge poslove propisane Zakonom o pošti (praćenje razvoja poštanske djelatnosti i tržišta poštanskih i kurirskih usluga, razmatranje prijave za obavljanje neuniverzalnih poštanskih i kurirskih usluga, praćenje primjene cijena poštanskih i kurirskih usluga, davanje suglasnosti na opće uvjete davatelja poštanskih i kurirskih usluga, stručni nadzor i drugi poslovi).

Za obavljanje poštanskih usluga, te kurirskih usluga na teritoriju Republike Hrvatske potrebno je osnovati trgovačko društvo prema Zakonu o trgovačkim društvima. Za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga potrebno je od regulatornog tijela, Vijeća za poštanske usluge, pribaviti dozvolu, a za obavljanje kurirskih i drugih poštanskih usluga potrebno je podnijeti prijavu Vijeću za poštanske usluge.

Zakon o pošti i podzakonski akti doneseni na temelju Zakona djelomično su usklađeni s Direktivom 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. godine o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga, te Direktivom 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ od 10. lipnja 2002. godine.

III. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

U dijelovima zakonodavstva u kojima postoje ograničenja za ostvarivanje poslovnog nastana i za pružanje usluga za pravne i fizičke osobe iz EU, usklađivanje će se izvršiti najkasnije do dana pristupanja Republike Hrvatske u EU. Ona ograničenja koja se odnose na ostvarivanje poslovnog nastana u posebnim sektorima (na primjer prijevoz, ribarstvo) razmatraju se u poglavljima pregovora koja se odnose na te sektore. U velikom broju slučajeva, kad se radi o zakonima, postupak usklađivanja već je započeo. Kad se radi o podzakonskim aktima i drugim aktima donesenima na temelju zakona, usklađivanje će se provesti najkasnije do dana stupanja na snagu i početka primjene zakona na temelju kojih su doneseni, tj. do dana pristupanja Hrvatske u EU. Hrvatska ocjenjuje da se postojeće nesuglasje u pojedinim propisima prikazano tijekom analitičkog pregleda zakonodavstva može učinkovito i na vrijeme ukloniti radi pune provedbe pravne stečevine EU. Pregled rokova za usklađivanje ključnih propisa s pravnom stečevinom EU prikazan je u Prilogu 1.

A) Uzajamno priznanje profesionalnih kvalifikacija

Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija nije usklađen s Direktivom 2005/36/EZ te će se izmijeniti u IV kvartalu 2006. godine na način da će prepoznati razliku između priznavanja inozemnih kvalifikacija u akademske svrhe i priznavanja profesionalnih kvalifikacija u smislu Direktive 2005/36/EZ. Planira se također odrediti da priznavanja u svrhu daljnjeg školskog obrazovanja obavlja nadležno ministarstvo, a da u svrhu daljnjeg visokoškolskog obrazovanja to čine visokoškolske ustanove.

Slijedom analitičkog pregleda usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom, uvidjelo se da će biti potrebno donijeti novi propis koji će uređivati pitanje priznavanja kvalifikacija državljana EU za obavljanje reguliranih profesionalnih djelatnosti u Hrvatskoj. Propis se planira donijeti u 2008. godini, tako da on stupi na snagu i primjenjuje se od dana pristupanja Hrvatske u punopravno članstvo EU. U taj propis ugradit će se načelo uzajamnog priznavanja kako ga objašnjava Europski sud i Direktiva 2005/36/EZ te maksimalno pojednostaviti postupci vezani uz priznavanje. U svrhu priznavanja kvalifikacija radi obavljanja djelatnosti u reguliranim profesijama, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva odredilo bi se kao kontaktna točka u skladu s Direktivom 2005/36/EZ. Hrvatska je započela MATRA projekt u suradnji s nadležnim nizozemskim ministarstvima, čiji je cilj, između ostaloga, usklađivanje hrvatskog zakonodavstva iz područja međusobnog priznavanja kvalifikacija sa zahtjevima Direktive i stvaranje administrativnih i institucionalnih preduvjeta da se zakonska rješenja mogu što bolje primijeniti u praksi. Hrvatska drži da će navedeni projekt pružiti značajnu pomoć cjelokupnom postupku harmonizacije ovog područja.

Usporedno s izgradnjom novog sustava priznavanja kvalifikacija, Hrvatska će prilagođavati cjelokupni pravni i administrativni okvir za djelotvornu primjenu novog sustava priznavanja kvalifikacija. Postojeći propisi o nadležnostima pojedinih upravnih tijela uskladit

će se s novim nadležnostima u pogledu priznavanja kvalifikacija. Obavit će se institucionalne promjene u okviru nadležnih ministarstava i strukovnih udruga radi prilagodbe njihova postupanja novom načinu priznavanja kvalifikacija. Nastavit će se s izgradnjom nacionalne nomenklature zanimanja, kataloga reguliranih profesija te usklađivanjem obrazovnih programa, a po potrebi će se uvesti i novi obrazovni programi. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa već je u tom smislu i poduzelo određene korake (npr. izrađen je Nacionalni kvalifikacijski okvir), a u suradnji s drugim nadležnim tijelima i dalje će koordinirati rad na ostvarivanju navedenih programa.

Specijalizacije koje su u pojedinim zdravstvenim strukama uređene kao nastavak teorijske i praktične izobrazbe osiguravaju stjecanje znanja i vještina sukladno Direktivi 2005/36/EZ. Hrvatska je poduzela mjere radi usklađivanja provedbe specijalističkog usavršavanja sukladno pravnoj stečevini. Popis specijalizacija u Direktivi 2005/36/EZ odgovara sadašnjem nazivlju specijalizacija i subspecijalizacija u pojedinim zdravstvenim strukama u Hrvatskoj, s time da se pojedine subspecijalizacije koje se provode u Hrvatskoj tretiraju kao samostalne specijalizacije u državama članicama EU. S obzirom na to da programi i trajanje subspecijalizacija u Hrvatskoj odgovaraju programu i trajanju odnosnih specijalizacija navedenih u Direktivi 2005/36/EZ, Hrvatska ovime postavlja zahtjev da se sukladno čl. 23. Direktive 2005/36/EZ, stručnjacima koji su u Hrvatskoj završili odgovarajuću subspecijalizaciju priznaju specijalizacije odgovarajućeg sadržaja iz Direktive 2005/36/EZ.

Osim toga, Hrvatska ovime postavlja zahtjev u pogledu priznanja kvalifikacija za medicinske sestre za opću njegu sukladno Direktivi, i to onim medicinskim sestrama za opću njegu koje su u Hrvatskoj završile srednjoškolsko obrazovanje, uz dodatni uvjet da su određeno vrijeme stvarno i zakonito obavljale djelatnosti medicinske sestre za opću njegu u Hrvatskoj ili uz uvjet da su završile dopunsko školovanje koje zajedno s već završenim školovanjem odgovara minimalnim uvjetima propisanim Direktivom za medicinske sestre za opću njegu.

Hrvatska ovime također postavlja zahtjev u pogledu priznanja kvalifikacija za medicinske sestre primalje sukladno Direktivi, i to onim medicinskim sestrama primaljama koje su u Hrvatskoj završile srednjoškolsko obrazovanje za medicinske sestre primalje uz uvjet da su određeno vrijeme stvarno i zakonito obavljale djelatnosti koje po svom sadržaju odgovaraju djelatnosti primalja opisanim u Direktivi ili uz uvjet da su završile dopunsko školovanje koje zajedno s već završenim školovanjem odgovara minimalnim uvjetima propisanim Direktivom za primalje.

Hrvatska ujedno postavlja zahtjev u pogledu zaštite i priznavanja stečenih kvalifikacija na njezinom području po istim načelima po kojima su u Direktivi za sve države članice ili pojedine od njih zaštićena stečena prava. Jednako tako, Hrvatska očekuje da EU i države članice prihvate njezin zahtjev da se državljanima država članica kvalifikacije stečene do 8. listopada 1991. godine na području bivše Jugoslavije, a koje hrvatsko zakonodavstvo izrijekom izjednačava s kvalifikacijama stečenim na području Republike Hrvatske, priznaju kao stečena prava.

U slučaju da EU i države članice nisu spremne prihvatiti ove zahtjeve Republike Hrvatske, Hrvatska zadržava pravo tražiti prijelazna razdoblja radi rješavanja spomenutih pitanja.

B) Poslovni nastan i pružanje usluga

a) Opći okvir

Republika Hrvatska je svjesna potrebe da se koncept privremenog prekograničnog pružanja usluga prepozna u zakonodavstvu te se time fizičkim i pravnim osobama iz EU omogući pristup tržištu Hrvatske na privremenoj osnovi, bez nametanja uvjeta koje je pružatelj usluga već zadovoljio u državi članici u kojoj ima poslovni nastan. U tom će smislu biti potrebno izmijeniti određeni broj općih i sektorskih propisa o obavljanju djelatnosti.

Članci 611-620. Zakona o trgovačkim društvima uređuju pitanja pojma inozemnog ulagača, poslovanja inozemnih trgovačkih društava u Hrvatskoj te osnivanja podružnice inozemnog ulagača. Ocjenjuje se da za puno usklađivanje treba prije svega izmijeniti odredbe koje se tiču pretpostavki za osnivanje podružnica. Razjasnit će se odredba članka 612., stavka 2., tako da će se zahtjev da strano trgovačko društvo u svrhu pružanja usluga u Hrvatskoj osnuje podružnicu, izričito ograničiti samo u svrhu trajnog obavljanja djelatnosti. Time će se ukloniti mogućnost tumačenja zakona kojim bi se prekogranično privremeno obavljanje djelatnosti uvjetovalo osnivanjem podružnice. Cjelovite izmjene i dopune Zakona o trgovačkim društvima donijet će se najkasnije u I kvartalu 2008. godine.

Zakon o ustanovama određuje da se posebnim zakonom za neku djelatnost mogu odrediti ograničenja za osnivanje ustanova za domaće i strane fizičke i pravne osobe, a da javne ustanove mogu osnivati domaće i strane fizičke i pravne osobe samo kada je to posebnim zakonom određeno. Zakon o ustanovama izmijenit će se tako da se glede osnivanja ustanova položaj hrvatskih fizičkih i pravnih osoba izjednači s položajem fizičkih i pravnih osoba iz EU. Sukladno tome, uskladit će se i ostali propisi koji uređuju obavljanje djelatnosti kroz ustanove tako da do trenutka pristupanja Hrvatske EU ne postoje diskriminacijske odredbe za državljane EU koje bi bile protivne pravnoj stečevini.

U izradi su izmjene i dopune Zakona o strancima kojima je predviđeno ukidanje poslovne dozvole kao uvjeta za samozapošljavanje građana EU i članova njihovih obitelji, na način da će im biti omogućen poslovni nastan pod jednakim uvjetima kao i državljanima Hrvatske. Tim će izmjenama pravo poslovnog nastana građana EU i članova njihovih obitelji biti uređeno u posebnom poglavlju Zakona o strancima. Pravo privremenog prekograničnog pružanja usluga bit će uređeno sukladno čl. 49-55. Ugovora o osnivanju Europske zajednice i tumačenju Europskog suda. Nove odredbe omogućit će ulazak u Hrvatsku radi privremenog pružanja usluga osobama s poslovnim nastanom u državama članicama, bilo da se radi o samozaposlenim osobama, ili o radnicima koji obavljaju djelatnost u ime pružatelja usluga nastanjenog u državi članici. Pri tome se za obavljanje djelatnosti neće tražiti poslovna dozvola. Navedene izmjene stupit će na snagu danom pristupanja Hrvatske EU.

Hrvatska je svjesna da je potrebno ukloniti zahtjev vezan uz poznavanje hrvatskog jezika, ako nije proporcionalan i ako ne služi osiguranju kvalitete i sigurnosti obavljanja djelatnosti. Shodno tome, do dana pristupanja Hrvatske EU, to će se pitanje urediti, kako u općim, tako i posebnim propisima, na način koji je u skladu s pravnom stečevinom. Poznavanje jezika neće biti uvjet za priznavanje stručne osposobljenosti za obavljanje određene djelatnosti, nego samo za pristup tržištu rada, i to u mjeri koja je pružateljima usluga potrebna za bavljenje odgovarajućom profesijom u Hrvatskoj, odnosno za jamčenje sigurnosti potrošača kao primatelja usluga.

Hrvatska izražava interes da prije pristupanja EU uskladi svoj WTO Raspored specifičnih obveza u trgovini uslugama s WTO Rasporedom EU. To će se pitanje detaljnije razmatrati u okviru poglavlja pregovora 30. Vanjski odnosi.

b) Sektorski pristup

b1) Zdravstveni sektor

Zakon o zdravstvenoj zaštiti, kao ni posebni zakoni o pojedinim reguliranim zdravstvenim profesijama nisu odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga na području zdravstva sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Usklađivanje radi prilagodbe u ovom području planira se za I kvartal 2008. godine. Usklađivanjem će biti obuhvaćeni Zakon o zdravstvenoj zaštiti kao krovni zakon za sve zdravstvene djelatnosti, svi posebni zakoni o pojedinim uređenim zdravstvenim profesijama kao i podzakonski akti donijeti temeljem tih zakona. Djelatnost primalja uredit će se kao regulirana profesija.

U pogledu poslovnog nastana zdravstvenih radnika, Hrvatska planira ukinuti sva ograničenja i pojednostaviti postupak osnivanja zdravstvenih ustanova za državljane članica EU sukladno čl. 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Zdravstvena djelatnost koja se provodi u privatnoj praksi također će se uskladiti s pravilima o slobodi poslovnog nastana i pružanja usluga. U nastavku se planira državljanima članica EU omogućiti jednake uvjete oko otvaranja privatne prakse u zakupu, što podrazumijeva ordinaciju u ugovornom odnosu sa Hrvatskim zavodom za obvezno zdravstveno osiguranje.

U pogledu prekograničnog pružanja usluga Hrvatska će posebno urediti prekogranično pružanje usluga zdravstvenih djelatnika sukladno odredbama Direktive 2005/36/EZ. Ukinut će se ograničenje koje se sastoji u obvezi polaganja stručnog ispita i obavljanju pripravničkog staža.

U pogledu zahtjeva za poznavanjem hrvatskog jezika, Hrvatska će uskladiti to pitanje s odredbama iz čl. 53. Direktive 2005/36/EZ i sudske prakse Europskog suda, i to na način da se osigura minimum poznavanja jezika na razini koja je u skladu s etičkim kodeksom medicinske struke potrebnim za uspostavljanje nesmetane i nužne komunikacije na razini zdravstveni radnik-pacijent (primatelj usluge).

U smjeru otklanjanja ograničenja poslovnom nastanu i pružanju usluga, Hrvatska je već poduzela određene korake i ukinula određena ograničenja uočena u fazi analitičkog pregleda zakonodavstva. Ograničenja koja su se odnosila na uvjete za uzimanje u zakup prostorija u domovima zdravlja radi obavljanja privatne prakse (zahtijevao se radni odnos na neodređeno vrijeme u domu zdravlja najmanje godinu dana) ukinuta su čl. 29. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 85/06). Po izmijenjenom i dopunjenom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, zasnivanje radnog odnosa s domom zdravlja nije više pretpostavka za dobivanje u zakup prostorija doma zdravlja za obavljanje privatne prakse.

U odnosu na priznavanje specijalizacija obavljenih u inozemstvu planira se državljanima članica EU dopustiti priznavanje i onih grana specijalizacije koje nisu na listi u

drugom dijelu Direktive 2005/36/EZ te ne podliježu automatskom priznavanju kvalifikacija, već se na njih primjenjuje opći sustav priznavanja kvalifikacija.

Radi usklađivanja s kvalifikacijama i standardima EU, planira se usklađivanje pripravničkog staža, izobrazbe doktora medicine, doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i doktora medicine specijalista, kao i specijalističkog usavršavanja u drugim zdravstvenim strukama.

Hrvatska će zadržati pravo dodjele i korištenja posebnih profesionalnih titula doktorima medicine (npr. primarijus) koje nisu propisane Direktivom 2005/36/EZ, a koje su predviđene za uporabu samo u Hrvatskoj.

Za medicinske sestre sa završenom srednjom školom razmatraju se u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa modeli uvođenja specijalizacije medicinskih sestara kao oblika školovanja uz rad, kako bi se ostvarili uvjeti uzajamnog priznavanja kvalifikacija prema Direktivi 2005/36/EZ.

b2) Veterinarska djelatnost

Zakon o veterinarstvu ne pruža odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga za profesiju veterinar sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Usklađivanje u ovom području planira se za III. kvartal 2007. godine novim Zakonom o veterinarstvu, na način da se ukine diskriminacija državljana EU u pogledu ostvarivanja poslovnog nastana na području Hrvatske otklanjanjem ograničenja za samostalno obavljanje veterinarske djelatnosti osnivanjem privatne prakse. Postojeće neusklađenosti u uređenju prekograničnog pružanja veterinarskih usluga također će se otkloniti donošenjem novog Zakona o veterinarstvu. Navedene izmjene stupit će na snagu danom pristupanja Hrvatske EU.

b3) Arhitektonska djelatnost, djelatnost inženjera u graditeljstvu i djelatnost državne izmjere i katastra nekretnina

Zakon o gradnji u dijelu u kojem uređuje uvjete za arhitektonsku djelatnost i djelatnost inženjera u graditeljstvu, kao ni Zakon o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, ne pružaju odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga za arhitektonsku profesiju i profesiju drugih inženjera u graditeljstvu sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Usklađivanje u ovom području provest će se u IV. kvartalu 2008. godine. Radi usklađivanja u tijeku je izrada novog zakona kojim će se regulirati gradnja u Republici Hrvatskoj, a također je u izradi i novi zakon kojim će se umjesto Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu urediti strukovna pitanja, kao i pitanja poslovnog nastana i pružanja usluga stranih arhitekata u graditeljstvu. Ti će propisi, kao i podzakonski akti koji će se usporedno donositi, biti usklađeni s pravnom stečevinom.

Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina u dijelu u kojem uređuje uvjete za ostvarivanje djelatnosti državne izmjere i katastra nekretnina koje su ovlaštene poduzimati privatne fizičke i pravne osobe ne pruža odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Novi Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina donijet će se najkasnije do I kvartala 2007. godine. Njime se predviđa izjednačavanje domaćih državljana i

državljana EU na način da će se za državljane EU izričito propisati da se u smislu odredbi tog zakona oni neće smatrati stranim državljanima, a te će odredbe stupiti na snagu danom pristupanja Hrvatske u članstvo EU.

b4) Odvjetništvo

Zakon o odvjetništvu ne pruža odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga za odvjetničku profesiju sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Usklađivanje radi prilagodbe u ovom području planira se u I. kvartalu 2008.

Nakon odgovarajućih izmjena i dopuna Zakona o odvjetništvu stranim bi se odvjetnicima sukladno pravnoj stečevini omogućilo obavljanje odvjetništva u Republici Hrvatskoj na način na koji to mogu činiti i u Hrvatskoj susjednim državama članicama EU. Tako usklađeni Zakon o odvjetništvu primjenjivat će se od dana pristupanja Hrvatske u članstvo EU.

b5) Djelatnost prijevoza otrovnih tvari

Zakon o prijevozu opasnih tvari i Zakon o kemikalijama nisu odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice u pogledu prijevoza otrovnih tvari. Na temelju članka 68. Zakona o kemikalijama donijet će se novi provedbeni propis, a do kraja 2006. donijet će se nacionalna strategija gospodarenja kemikalijama za Republiku Hrvatsku. Potpuno usklađenje predviđa se za I kvartal 2008. godine.

b6) Djelatnosti u turizmu i ugostiteljstvu

Obzirom da je uklanjanje postojećih zapreka slobodnom pružanju usluga u sektoru turizma i ugostiteljstva prijeko potrebno radi stavljanja u ravnopravan položaj državljana Republike Hrvatske i državljana država članica EU, Hrvatska je započela s usklađivanjem relevantnih zakona s pravnom stečevinom EU.

U propisima koji su u pripremi, Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti i Zakonu o pružanju usluga u turizmu, državljanstvo Republike Hrvatske neće biti uvjet za pružanje ugostiteljskih odnosno turističkih usluga te će se njima ukloniti sve zapreke za obavljanje djelatnosti za državljane EU, kako bi se ti propisi u potpunosti uskladili s pravnom stečevinom. Nacrt konačnog prijedloga Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti bit će upućen u zakonodavnu proceduru u IV. kvartalu 2006. godine, a Nacrt konačnog prijedloga Zakona o pružanju usluga u turizmu u I. kvartalu 2007. godine. Nakon donošenja tih zakona, pristupit će se pripremi podzakonskih akata koji će biti usklađeni s pravnom stečevinom.

U okviru usklađivanja turističkog zakonodavstva s relevantnim odredbama pravne stečevine, u III. kvartalu 2007. godine pristupit će se izmjenama odredaba Zakona o boravišnoj pristojbi (NN 27/91, 109/93, 30/94, 35/95 – pročišćeni tekst, 59/99, 64/00, 42/05), koje se odnose na plaćanje boravišne pristojbe za vlasnike kuća i stanova za odmor, slijedom čega će i strani i domaći vlasnici kuća i stanova za odmor boravišnu pristojbu plaćati pod jednakim uvjetima.

c) Administrativna sposobnost

U pretpristupnom razdoblju Republika Hrvatska će unaprijediti postojeće postupke i metode otkrivanja postojećih restrikcija za ostvarivanje poslovnog nastana i pružanje usluga koje su protivne pravilima iz članaka 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, njihova uklanjanja te sprečavanja uvođenja novih restrikcija. Hrvatska planira do dana pristupanja EU ukloniti sve restrikcije koje su protivne pravnoj stečevini.

Postojeći sustav kontrole usklađenosti propisa s pravnom stečevinom odvija se na tri razine:

- u Odjelima za EU unutar resornih ministarstava;
- u upravi Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija nadležnoj za usklađivanje pravnog sustava;
- u Uredu za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske.

U narednom razdoblju do pristupanja Hrvatske EU taj će se sustav unaprijediti, pri čemu će temelj biti u postojećim administrativnim strukturama, koje će ojačati kadrovski, informacijski i edukacijski, ali će im se zadaće i ovlasti proširiti.

U konačnici bi sustav na državnoj razini uključivao višestruku kontrolu usklađenosti propisa s pravnom stečevinom EU:

- kontrola usklađenosti na razini ministarstava kroz posebne odjele za EU; već se radi na kadrovskom jačanju tih odjela pa će tijekom 2007. godine pojedina ministarstva i udvostručiti broj djelatnika koji rade na EU poslovima (djelomično zapošljavanjem novih djelatnika, a djelomično preraspodjelom), a u nekim ministarstvima su raniji odjeli prerasli u sektore za EU, čime se EU poslovima daje poseban prioritet; zadaća tih posebnih EU administrativnih struktura unutar ministarstava je osiguranje da ne samo zakoni, nego i propisi niže razine (podzakonski akti) nakon pripreme u resornom ministarstvu budu upućeni na mišljenje u druga tijela državne uprave tek uz prethodnu kontrolu usklađenosti s pravnom stečevinom;
- kontrolu nadležne uprave unutar MVPEI-a, koja na temelju dosadašnjeg iskustava ima važnu ulogu u sprečavanju donošenja propisa koji bi bili protivni pravnoj stečevini;
- kontrola u svim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave, kojima se svaki zakon po postojećoj proceduri mora obvezatno uputiti, pri čemu bi mišljenje o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom morali dati i gore spomenuti posebni odjeli za EU poslove.

Bitnu ulogu u ovom sustavu i dalje će imati Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske u okviru svog djelokruga.

Prema predloženom sustavu svaki prijedlog zakona bi prije rasprave na Vladi Republike Hrvatske i upućivanja u saborsku proceduru trebao proći višestruku kontrolu usklađenosti s pravnom stečevinom EU.

Drugi propisi (podzakonski akti) prošli bi odgovarajuću proceduru, a ocjenjuje se da bi predloženi sustav kontrole i za njih jamčio da su usklađeni s pravnom stečevinom.

Zadnja kontrola prije opće rasprave u Hrvatskom saboru bila bi na Odboru za europske integracije Hrvatskog sabora pri kojem bi ojačala stručna služba sa zadaćom da provjeri usklađenost propisa s pravnom stečevinom.

Na opisani način Hrvatska planira u pretpristupnom razdoblju ojačati postojeće administrativne strukture, proširiti njihove zadaće i uspostaviti nove strukture, koje će jamčiti da se do pristupanja Hrvatske u EU uoče restrikcije za ostvarivanje poslovnog nastana i za slobodno pružanje usluga za državljane i pravne osobe iz EU, koje eventualno još nisu zamijećene, da se one uklone te da se spriječi uvođenje novih restrikcija. Rad na tome je već započeo te se planira da spomenuta mreža povezanih tijela bude u cijelosti u funkciji tijekom 2008. godine.

Hrvatska je svjesna da pored državnih institucija u sustav detektiranja i uklanjanja zapreka trebaju biti uključena i tijela lokalne i regionalne (područne) uprave. Obzirom na decentraliziranost sustava te organizaciju sustava državne uprave i sustava lokalne i regionalne (područne) samouprave te njihov međusobni odnos i nadležnosti, bit će potrebno posvetiti posebnu pozornost na postupak i sustav detektiranja, uklanjanja i sprječavanja uvođenja zapreka na lokalnoj razini. Stoga će se u pretpristupnom razdoblju naročito raditi na jačanju administrativnih sposobnosti i osposobljavanju djelatnika institucija na lokalnoj razini za učinkovitu implementaciju sustava otkrivanja, uklanjanja i sprječavanja uvođenja novih zapreka slobodnom pružanju usluga i poslovnom nastanu.

d) Poštanske usluge

Hrvatsko zakonodavstvo u području poštanskih usluga u potpunosti će se uskladiti sa Direktivom 97/67/EZ o jedinstvenim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanju kvalitete usluga te Direktivom 2000/39/EZ kojom se mijenja Direktiva 97/67/EZ u vezi s daljnjim otvaranjem poštanskih usluga tržišnom natjecanju na razini Zajednice do pristupanja Republike Hrvatske EU.

Zakonom o pošti postupno je liberalizirano tržište poštanskih i kurirskih usluga. Zakonom o pošti također su uređeni uvjeti za obavljanje rezerviranih poštanskih usluga, na način da se pod rezerviranim poštanskim uslugama podrazumijevaju usluge prijama, prijenosa i uručivanja poštanskih pošiljaka, bez obzira na sadržaj pošiljke i vrstu usluge, mase do 100 grama u unutrašnjem i međunarodnom dolaznom poštanskom prometu, pri čemu će se navedena ograničenja vezana za masu primjenjivati uz uvjet da je cijena niža od trostruke cijene za pismovnu pošiljku prve stope mase najbrže kategorije. Potpuno usklađivanje s obzirom na težinski i cjenovni limit rezerviranog područja bit će provedeno do pristupanja Hrvatske u EU.

Zakonom o pošti osigurano je obavljanje univerzalnih poštanskih usluga. Javnom operatoru, Hrvatskoj pošti d.d., Zakonom je dano pravo i obveza obavljanja univerzalnih poštanskih usluga te one moraju biti dostupne svim korisnicima na cijelom teritoriju Republike Hrvatske pod jednakim uvjetima, glede određene kvalitete i pristupačne cijene. Prema Zakonu o pošti, javni operator je obavezan, uz uvjete predviđene Zakonom, omogućiti pristup svojoj javnoj poštanskoj mreži davateljima univerzalnih poštanskih usluga. Uvjete i

cijenu pristupa poštanskoj mreži javni operator je obavezan urediti općim aktom. Na opći akt suglasnost daje Vijeće za poštanske usluge.

Administrativna sposobnost Vijeća za poštanske usluge se kontinuirano ojačava. U tom smislu, rebalansom Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu odobreno je povećanje Proračuna Vijeća u iznosu od 15% odobrenih sredstava za 2006. godinu, te je zaposlen još jedan djelatnik. Prijedlogom Državnog proračuna za 2007. godinu Vijeće je zatražilo povećanje Proračuna Vijeća za 50% u odnosu na Proračun iz 2006. godine, što bi omogućilo daljnje zapošljavanje novih djelatnika. Time bi dodatno ojačala administrativna sposobnost Vijeća u obavljanju regulatornih zadaća.

Ministarstvo nadležno za poštu, na temelju Zakona o pošti, obavlja upravni nadzor nad Vijećem za poštanske usluge. Obveza obavljanja upravnog nadzora uređena je Zakonom o sustavu državne uprave, a izvanredna prava u upravnom postupku, koja ima tijelo koje obavlja upravni nadzor, uređena su Zakonom o općem upravnom postupku.

Inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi Zakona o pošti i propisa donesenih temeljem Zakona obavlja ministarstvo nadležno za poštu (posebna Uprava za inspekcijske poslove), a provode ga poštanski inspektori. Inspekcijski nadzor nad primjenom odredbi Zakona o pošti u vezi s cijenama poštanskih i kurirskih usluga obavlja Državni inspektorat. Stručni nadzor koji se odnosi na nadzor glede vrste, opsega i kakvoće obavljanja poštanskih i kurirskih usluga obavlja Vijeće za poštanske usluge.

Hrvatska će uskladiti svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom u području poštanskih usluga u cijelosti do pristupanja EU, te će kontinuirano pratiti razvoj u EU i moguće izmjene pravne stečevine. Hrvatska je svjesna da je potrebno dalje jačanje administrativne sposobnosti nacionalnog regulatornog tijela te će i dalje nastaviti poduzimati korake u tome smjeru. Tijekom 2007. godine izradit će se Strategija razvoja poštanskih usluga u Hrvatskoj i akcijski plan, a sredstva za to su osigurana u državnom proračunu.